

פרשה ופירושה

פרופ' ישראל רוזנסון, ראש מכללת אפרתה

התמימות הילדותית כערך חינוכי

את השאלות האמתיות, עדיפה הילדות - ממשית או סמלית - על הבגרות, חרף העובדה הפשוטה, שעם הגיל עולות גם היכולות המחשבתיות לסוגיהן. אם נמשיך חוט מחשבה זה, מובן גם הצורך המובע במדרש, לשמור שהתמימות הזו לא תיעלם במגע עם 'הדור'. ככלות הכול, התמימות איננה נצחית. היא 'צור' עדין ושברירי. המגע עם 'העולם האמיתי' עלול לסדוק אותה ואף לנפצה.

הנה כי כן, המוטבים העיקריים שסביבם מתארגן המדרש הזה ברורים למדי. מה שלא ברור, הוא הקשר שבין מאמרו זה לקובץ הדרשות לפרשת חוקת, ולרעיון הבסיסי שלה. לכאורה, הדברים רחוקים: פרשת חוקת מעמידה מודל של טהרה לא-רציונלית בעליל, שעל פי המחשת המדרש גם שלמה לא זכה להבינו: "אמר שלמה: על כל

בצד פיתוח החשיבה, ההכרחי לפיתוח עולם מושכל ומתקדם, ייתן המחנך דעתו גם לחשיבותה של התמימות כערך חינוכי

אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפפתי, אמרתי 'אחכמה והיא רחוקה ממני' (משלי ג', י"ט) (תנחומא, חוקת ו). מה, איפוא, לסוגיה סבוכה שכזו, ולדרכי הלימוד של הילדים? עמדת הסיום של שלמה, מודעותו ('אמרתיו') לחולשתו ('והיא רחוקה ממני'), מחזירה אותו למה שחוקר והוגה דגול, עקיבא ארנסט סימון, כינה 'התמימות השנייה': אותו תום לב בסיסי של ילד שנוגע באמת באופן טבעי, אינטואיטיבי, הופכת אצל שלמה למידה נרכשת.

אינני יודע למה כיוונה התורה במילה 'תמימה', מהו מלוא רחוב משמעותה. אולם, קשה שלא לראות קשר בין 'תמימותה' הפיסית של הפרה, לבין אי-הרציונליות המובנית של פרשת פרה. בצד פיתוח החשיבה, ההכרחי לפיתוח עולם מושכל ומתקדם, ייתן המחנך דעתו גם לחשיבותה של התמימות כערך חינוכי.

הקטע המדרשי הבא עוסק לכאורה בבעיה חינוכית: "אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי: תינוקות שהיו בימי דוד, עד שלא טעמו טעם חטא, היו יודעין לדרוש את התורה ב-49 פנים טמא, וב-49 פנים טהור. והיה דוד מתפלל עליהם ואומר, אתה ה' תשמרם, תצרנו מן הדור זו לעולם (תהילים י"ב, ח): אתה ה' תשמרם, נטר אוריתהוין בלבנהוין, תצרנו מן דרא דהוא חייב כליה. ואחרי כל השבח הזה, יוצאין למלחמה ונפלין, על ידי שהיה בהן דלטורין". (תנחומא, חוקת ד).

רוצה לומר, תמימות הילדים שלא טעמו טעם חטא, מאפשרת להגיע לרמה מעמיקה בלימוד התורה. יש בדברים שבח גדול. אומנם, בסופו של דבר, מידת הדיון גברה בעטיים של המלשינים ומוציאי הדיבה, אך לגבי עצם השבח אין עוררין.

הניתן לברר את פשר יכולתם המופלאה של הילדים בדרישת התורה? תפיסה מקובלת גורסת, כי הצלחה בלימודים תלויה ביכולות שכליות ובשקידה רבה. אבל במקרה הנדון, מדובר במעלה שונה לחלוטין: 'עד שלא טעמו טעם חטא'. מצב רוחני זה הוא, לדעת הדרשן, המפתח ליכולת לדרוש את התורה בדרך הנדונה. אופן הבנה זה של דרשנו, מאתגר ככל שיהיה, איננו משולל הגיון. ניתן בהחלט לקבל את הרעיון, שתום בסיסי הוא המאפשר לשאול את השאלות הנכונות, יכולת שנמנעת לא פעם ממי שהתום כבר עזבו, ממי שמונע על ידי מוטיבציה מתחכמת.

אכן, התייחסו עלול לחצוץ בין אדם לבין מוריו. מי שעטה מעטה ערמוניות, עלול לאבד את הישירות והכנות שהן תולדה של אותה תמימות. התייחסו אולי מאתגר את החריפות, אך התמימות מאתגרת את האמת. מנקודת מבט זו, הקשורה ביכולת לשאול

מצבהרוח

השבועון לציבור הדתי לאומי

יזר' עורך ראשי: שאול יהלום

מנכ"לים משותפים: אלי עציון, שוקי גולובינסקי

עורך: חגי הוברמן

מסנה לעורך: מנחם רהט

מערכת: 03-9211169

פקס: 03-9239393

כתובת: ת.ד. 8021 פ"ת 49651

טורים: עמיעד טאוב,

ציפי בקר-מנביץ,

הרב בן-ציון אלגזי,

אלישיב רייכנר

קובי פינקלר

רז קיל

שראל שפיר

כתבים: אבי עמית, א. בן שמאי,

רחל המאירי, רם אביר,

ינון אבישר, טולי פיקרש

סמנכ"ל שיווק: שי מאור

מכירות: יהודה מלינביץ 054-8185050

חיים מיכאליס 050-8684032

רכזת מערכת: רננה פריי

הפקה: סטודיו אשדיר

גרפיקה: מיכל כהן, אלעד הלוי,

גילי פישר, אילה טרופר

מייל: matzav100@gmail.com

הפצה: אשדיר בע"מ 03-9239111

כל הזכויות שמורות

אין המערכת אחראית על תוכן המודעות.

לקבלת עיתון 'מצב הרוח' במייל, שלחו בקשה ל: matzav100@gmail.com

מצב הרוח גם ב- facebook תעשו לייק אהבתי matzavruh.co.il

קרית חינוך גרוס

לישיבה התיכונית שבקרית החינוך "גרוס" קרית גת

דרוש ר"מ
לשנה הבאה

קו"ח ניתן לשלוח לפקס: 08-6601781 או למייל groskirya@gmail.com

לינת הצדק - בית דינה (ע"ר) בית חם לקשישים, חולים וניצולי שואה

מחפש תורם לציוד רפואי:

- ◀ כסאות גלגלים
- ◀ מיטות סיעודיות
- ◀ מיכשור רפואי

התרומה מוכרת במס לפי סעיף 46 לפרטים נא לפנות לצפרייר Zafirir100@gmail.com

052-8381776
1-700-50-88-22

עבת שיווק

שיווק ומכירת כל מוצרי החשמל לבית

מבצעים מיוחדים לקיץ

לדוגמה: מזגן 1 כ"ס 3 שנים אחריות 1899 ₪ (כולל התקנה)

תנור Built in מיוצר באיטליה 1690 ₪

מזגנים מקררים מכונות כביסה מקפייזים טלפונים

צביקה: 052-2557776 03-9266322
tevetshivuk@gmail.com